

Huber Péter: Keresztény Apológia

Avagy Jézus történelmi léte és a feltámadás történelmi bizonyítéka

Bevallom gyerekkoromban, de ifjú koromban is sokáig azt hittem, hogy a vallási fogalmak, pl. Isten léte tudományosan se nem bizonyíthatók, se nem cáfolhatók.

Aztán jött az a pillanat, amikor úgy érzem, tudományosan bizonyítani tudtam, ha nem is Isten létét, de hogy öcsém szavait használjam „Isten nemlétének lehetetlenségét”.

De azt, hogy a Jézus feltámadását, mint tudományos tény is bizonyíthatónak lássam, ahhoz a hatvanadik szüli napomat is, be kellett töltenem.

Nem szeretnék idegen tollakkal ékeskedni, így mindjárt az elején leszögezem, hogy az ötletet egy, a youtube.com oldalon fellelhető videó, Johannes Hartl: Die Auferstehung Jesu als historische Tatsache [<https://www.youtube.com/watch?v=qVyiSLjKj80>] adta. (Nem hallottam eddig róla, így csak a wikipediából tudom, hogy katolikus teológus [https://de.wikipedia.org/wiki/Johannes_Hartl])

De mert, azóta igen nagy számú forrást átnéztem és azok gondolatait, is kielemeztem e munka nem tekinthető csak annak bemutatásának.

Írásom első felében például messzemenően kerülni fogom az Újtestamentumra való hivatkozást, de még a „Testimonium Flavianum”-tól is megkímélem hitetlen élettársaimat.

De lássuk csak, miről is van szó?

Ellentétben más vallásokkal, ahol valamely próféta megálmodott valamit és azt egy könyvében lefektette és mi vagy hisszük, vagy nem hisszük valóság tartalmát, keresztény hitünk egy történelmi tényre alapozódik, mely vagy igaz, vagy nem, de ha a tény tudományosan igazolni tudjuk, akkor hitünk biztos talapon áll!

Pált szeretném itt idézni: **„Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.”** (1.Kor 15:14) és Jézust ki azt mondta: **„Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt. Ezt a parancsolatot vettem az én Atyámtól.”** (Jn 10:17,18)

Keresztény hitünket tehát szintén Pált idézve: **„Mert azt adtam előtökbe főképen, a mit én is úgy vettem, hogy a Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint; És hogy eltemettetett; és hogy feltámadott a harmadik napon az írások szerint;”** (1.Kor 15:3,4) történelmi tényre tudjuk alapozni. Ezt kell a továbbiakban igazolnunk.

A történelmi Jézus léte.

Egész pontosan az, hogy létezett-e Jézus, még ha nem is az evangéliumok csodatevőjeként, de mint hús vér ember.

Napjainkban sajnos növekszik azok száma, akik tagadni próbálják egy történelmi Jézus létét. Szerintük az egész csak egy mitológia. Már megint az evolúció elméletnél tartunk, tudjuk sok-sok millió év alatt kialakult...

Szegény „szélmalom lovagok”!

Itt nem szándékozom olyanok színvonalára leereszkedni, kik szerint már azért sem létezhetett Jézus, mert az i.sz. 1. században még nem ismerték a „J” betűt...

De kérem, tessék csak bátran bebizonyítani, hogy i.sz. 10 és 30 közt nem élt Jézus Názáretben. Ha kell, szívesen közelebb hozom térben és időben: nekem az is elég, ha azt bizonyítod, hogy 1210 és 1230 közt nem élt Józsi Fekete Gyarmaton.

Vegyük a dolgokat más prizmából:

- Ha nem létezett Jézus, akkor nem voltak tanítványai.
- Ha nem létezett Jézus és nem voltak tanítványai akkor Pál sem létezett, mert leveleiben leírja hogy személyesen találkozott Jézus testvérével és 2 tanítványával
- De akkor a Kelemen levél is hamisítás, hisz Pál és Péter mártírhalálát említi.
- Akkor persze Pápiász műve is hamisítás, hisz azt állítja olyanok elbeszélése alapján írta azt kik személyesen ismerték valamely tanítványt.
- ...
- ha így folytatjuk, hamar rájövünk, hogy az egész kereszténységet a nácik és fasiszták találták ki. Mussolini megépíttette a Szent Péter bazilikát Hitler meg a Kölni dómot...

Nem kedves „szélmalom lovagok” ebbe nem megyünk bele. Ha tagadjátok a történelmi Jézus létét akkor elvárok tőletek három egzakt választ:

1 ki találta ki ezt a maszlagot? (értsd kereszténységet)

2 hogyan és kivel lehet ezt megegetetni? Pontosabban kik voltak az első keresztények (pontos tér és idő meghatározást várok!)

3 Mely az az első keresztény iromány, mely nem hamisítás, hanem meggyőződés terméke.

"Adjatok egy fix pontot, és én kifordítom sarkaiból a világot" mondta Arkhimédész, én meg azt mondom, ha megválaszolnátok fenti három kérdésem, csalódnék, ha nem tudnám percek alatt igazolni elméletek tarthatatlanságát.

Nagyon elterjedt az a hozzáállás, mely szerint túl kevés írásos emlék maradt ránk Jézusról. Egyesek szerint legalább 20 korabeli szerzőnek kellett volna említést tennie

róla. Egy konkrét eset, az állítólagos „kortárs”, 35-ben született galileai történész, Tiberiaszi Jusztusz melynek két művéről tudunk: A zsidó királyok története, és A zsidó háború története mely egyike se maradt ránk, de I. Phótiosz, vagy Nagy Phótiosz (~820-893), 858-tól 867-ig, és 877-től 886-ig konstantinápolyi pátriárka említést tesz az elsőről és hiányolja Jézus említését: „A zsidók, mely fajhoz tartozott, közös hibájából szenvedve, meg sem említi Krisztus eljövételét, életének eseményeit, vagy az általa végrehajtott csodákat.” (Bibliotheca, 33) (angolból szabadon) Bocsnat, ha írtam volna egy könyvet Bolyai görbült tereiről, nem hiszem, hogy megemlítettem volna benne Ceausescu elvtársat, pedig nagyon is kortársam volt! Jézus nem volt zsidó király és nem vett részt a zsidó háborúban.

Szerintem, az első évszázad irományainak kevesebb, mint 10%-a maradt fent. Ha X vagy Y-tól nem maradt ránk Jézust említő írás az nem bizonyíték arra, hogy nem is volt ilyen!

Pedig minden relatív. Ha Jézus egy római császár lett volna, akkor akár igazuk is lehetne azoknak, kik több írást várnának, de ha pl. a szintén akkor élt, és szinte szomszéd IV Aretás nabateus királyra gondolok, akkor elgondolkozhatunk rajta, hogy az i.e. 9-től i.sz. 40-ig, vagyis szinte fél évszázadig uralkodó királyról, pénzérméin kívül csak 2 írásos emlék maradt ránk: Josephus Flaviustól és Pálnak a Korinthusiakhoz írt második levelében. (11:32) Jézus, aki se király nem volt, s neves csatákat se vívott senkivel nem volt miért szerepeljen az akkori főleg Róma dicsőségét megéneklő írásokban.

Jézust vagy a kereszténységet említik: Josephus Flavius(~37~100), Mara Bar Serapion (~72~96), Publius Cornelius Tacitus (~56~120), Caius Suetonius Tranquillus (~69~122), Caius Plinius Caecilius Secundus (~61~113), Szamoszatai Lukianosz ((~125~180) a Talmud (~188~217), ...

Nekem ennyi bőven elég, hogy Jézus történelmi voltát bizonyítottak elfogadjam:

További bizonyításaimhoz elegendő lenne a Tacitusnak írása:

„De sem emberi segítségre, sem a princeps ajándékainak vagy az istenek engesztelésének hatására nem akart eltávozni az a gyalázatos hiedelem, hogy parancsra tört ki a tűzvész. Ezért a híresztelés elhallgattatása végett Nero másokat tett meg bűnösnek, és a legválogatottabb büntetésekkkel sújtotta azokat, akiket a sokaság bűneik miatt gyűlölt és Christianusoknak nevezett. Christust, akitől ez a név származik, Tiberius uralkodása alatt Pontius Pilatus procurator kivégeztette, de az egyelőre elfojtott vészes babonáság újból előtört, nemesak Iudaeában, e mételey szülőházájában, hanem a városban is, ahová mindenünnen minden szörnyű és szégyenletes dolog összefolyik, s hívekre talál. Így hát először azokat fogdosták össze, akik ezt megvallották, majd az ő vallomásuk alapján hatalmas sokaságra nem is annyira a gyújtogatás vádját, mint inkább az emberi nem gyűlöletét bizonyították rá. És kivégzésüket még csúfsággal is tetézték, hogy vadállatok bőrébe burkoltan kutyák marcangolásától pusztuljanak, vagy keresztre feszítve, és mikor beakonyodott, meggyújtva éjszakai világításul lángoljanak. Nero a kertjeit ajánlotta fel e látványosság céljába, és cirkuszi játékokat rendezett, amelyen kocsisruhában a nép közé vegyült, vagy kocsi szállításra szállott. Ebből, bár bűnösök voltak és a legsúlyosabb büntetést is

megérdemelték, szájalom támadt, mivel nem a közjó érdekében, hanem egy ember kegyetlensége miatt kellett pusztulniuk.” (Évkönyvek [Annales] XV.44)

Mivel azonban, miért is ne? bölcs kétkedőink ebben is keresztény manipulációt, utólagos betoldást szeretnének látni, és mert egy megcáfolhatatlan bizonyítást akarok, a számomra lényeges két gondolatát : azt hogy Pilátus (26-36) római helytartó Jézust keresztre feszítette, és hogy 64-ben Néró keresztényüldöztetést hajtott végre más forrásokkal is igazolom.

Suetonius megerősíti a keresztényüldöztetést:

[Nero:] Halálbüntetést szabott a keresztényekre, erre a káros, új babonának hódoló népségre: (A Caesarok élete [De Vita Caesarum] VI.16)

A Talmud pedig a kereszthalált:

„Peszách előestéjén [keresztfára] akasztották a názáreti Jézust, kikiáltó ment ki előtte 40 napon át: „Jézust, a názáretit megfogják kövezni, mert varázslást művelt, Izráelt félrevezette és elcsábította [bálványimádásra]. Aki tud [bármit] a védelmére, az jöjjön és nyilatkozzon!” De senki sem jött a védelmére, úgyhogy Peszách előestéjén [keresztfára] akasztották” (Szánhedrin 43a)

A Talmud igen fontos bizonyítéka Jézus történelmi létének, mert ha valakiknek érdekük lett volna Jézus nem létének bizonyítása, azok a zsidó rabbik lettek volna, másrésről ismerve vallási fegyelmüket kizárt, hogy olyat vettek volna be szent irataikba melynek 100%-os igaz voltához a legkisebb gyanú merülhetett. Mi több ez írások keresztény manipulációja is kizárt!

A feltámadás, mint történelmi tény.

Lássuk először is milyen eszközök állnak a történelemtudomány rendelkezésére, egy adott történelmi tény igazolására:

1 tárgyi leletek (pl. egy piramis, egy cserépedény, ...)

2 írásos források

3 már elfogadott történelmi tények (pl. hogy a magyarok fel vették a római katolikus vallást, ha nem vették volna, semmi se magyarázná a sok-sok katolikus templom létét)

4 eltérő lehetőségek kizárása.

Bár nehéz azt elhinni, a feltámadásnak van egy tárgyi lelete: az üres sír.

Honnan tudjuk hogy a sír üres volt? Onnan, hogy a Tacitus írása alapján a kereszténység Pilátus alatt és után de még a Néro keresztényüldözése előtt jelentősen elterjedt Júdeában. A kételkedők nagyon hamar a sír tartalmával cáfolták volna a feltámadást.

A bevezetőben megígért írások mellőzésével nem marad írásos forrásunk.

Az első történelmi tényt, azt hogy a kereszténység a szemtanúk idejében és hazájában terjedt el már említettük. Ha elhangzott volna bármi, ami nem felelt meg a valóságnak, szemtanúk azonnal cáfolhatták volna.

A másik történelmi tény pedig a 11 tanítvány vértanúhalálig való elszántsága.

Ácsi vetheted most közbe azt ígérted, nem használsz újtestamentumi forrásokat, más forrás pedig nem említi a tanítványok létét.

Ez így igaz, de a szemtanúk korában és hazájában, nem terjedhetett volna másképp egy olyan vallás el, melynek egyik fő pillére, hogy nekünk, a tanítványoknak, megjelent a feltámadott Jézus mi ezt tanúsítjuk. Biztos akadt volna kételkedő, aki megkérdezze: kik is voltak a tanítványok, hogy megkérdezzük őket is.

Az, hogy a tanítványok vértanúhalált is vállalva a szemtanúk országában és idejében, mikor a Jézushoz hasonló keresztre feszítés demoklész kardja lebegett felettük, tanúsították a feltámadást, kiegészítve az üres sírral elegendő bizonyíték lenne a feltámadásra, de hogy bizonyításunk kerek legyen, menjünk át az eltérő lehetőségek kizárásán is.

Lássuk mik is az alternatív lehetőségek?

1 Nem volt keresztre feszítés, mert pl. Jézus nem is tanított, vagy pedig tanított ugyan, de aztán elment valahova, pl. Indiába.

2 A keresztre feszítés ugyan megtörtént, de tévedésből valaki mást, pl. a Czirenei Simont feszítették meg.

3 Jézust ugyan meg feszítették, de azt valahogyan túlélte.

4 Jézust megfeszítik, eltemetik, de a tanítványok ellopják tetemét, majd hazug tanúságot tesznek.

5 Az egész feltámadás utáni megjelenés csak a tanítványok hallucinációja.

Kezdem az elsővel, mely nem csak az írásos forrásokkal kerül ellentmondásba, melyek a kereszthalált igazolják, de kizárja az üres sír létét, a keresztény hit elterjedésének lehetőségét a szemtanúk korában és hazájában és nem ad magyarázatot a tanítványok halált megvető bátorságára sem.

A második főleg a Czirenei Simont esetében nevetséges. Nem tekinthetjük a római katonát olyan ostobának, hogy a minden korbácsnyomot nélkülöző Simont megfeszíti, de a pópé korbácsolt véres Jézust futni hagyja. De mindegy kit is feszítették meg tévedésből a jelenlevő szemtanúk valamelyike biztos észre vette volna azt, és ha akkor és ott hallgatott volna is, a feltámadást később cáfolta volna. A sír nem lett volna üres, és a csak úgy az ajtón bekopogó, sebhelymentes, Jézust nem fogadták volna, mint feltámadottat. Ahhoz hogy a feltámadás tényét el tudják fogadni, Jézusnak a zárt ajtók mögött kellett megjelennie és újra eltűnnie.

A harmadik lehetőség esélye nagyon minimális, de ha mégis megtörtént volna, és Jézus úgy, véresen bekopog a tanítványokhoz azok legfeljebb annyit, mondtak volna: „szegény ördög, de legalább túl élte”. Semmiképp nem váltotta volna ki belőlük a halálra való elszántságot. Ha pedig Jézus valahol pár hétig felépült volna, megint az ajtón bekopogó „feltámadás” esete állt volna elő, az eddig hol voltál? kérdést is előrevetítve.

A negyedik lehetőség a csalásra épülő társadalmunk biztosan lehetőnek tartja, de ha a tanítványok túl is tudták volna tenni magukat egy sírhely meggyalázásán, de nem kapták volna meg a halálra való elszántságot.

Végül az ötödik lehetőség kézzel fogható cáfolata, hogy egy hallucináció nem üríti ki a sírt.

Összegezve tehát, nem történhetett másképp, mint ahogyan azt hisszük: megfeszítették, eltemették, de harmadnapra feltámadt.

Jézus isteni voltának bizonyítéka ez!

Az Újtestamentum, mint a kereszténység bebetonozott alapja.

Céloamat elértem. Sikerült Jézus létét és a feltámadást a nélkül igazolnom, hogy egyetlen keresztény írást felhasználtam volna.

Vizsgáljuk meg, mennyire megerősödik minden, ha bevonjuk az Újtestamentum írásait is.

De kezdeném az egyetlen fel nem használt nem keresztény szöveggel a „Testimonium Flavianum”-mal

„Ebben az időben élt Jézus, ez a bölcs ember, ha ugyan szabad őt embernek neveznünk. Ugyanis csodákat művelt és tanította az embereket, akik szívesen hallgatják az igazságot, és sok zsidót és sok görögöt megnyert. Ő volt a Krisztus. És ámbár főembereink följelentésére Pilatus keresztre feszítette, most is hívek maradtak hozzá azok, „akik addig szerették. Mert harmadnap feltámadt és megjelent közöttük, mint ahogy Istentől küldött próféták ezt és sok más csodálatos dolgot előre megjövendöltek felőle. S még ma is megvan a keresztények felekezete, amely róla vette a nevét.” (Josephus Flavius: A zsidók története XVIII, 3,3)

Könnyű belátnunk, hogy egy nem keresztény író tollát ebben a formában nem hagyhatták el e mondatok. A kérdés csak az, hogy a túl ügybuzgó másoló egy meglévő prózaibb szöveget „szépített” vagy az egész egy utólagos betoldás. Én az előbbi felé hajlok. Egy 1971-ben megtalált a 9. századi hieropoliszi Agapiosz (eredeti arab nevén Mahbub ibn Qustantin) keresztény arab lelkésznek írásában így találjuk:

„... hogy ebben az időben élt egy Josua nevű ember, ki jó életviteléről és tanultságáról volt ismert, kinek számos zsidó és egyéb népbeli tanítványa volt. Pilátus keresztre feszítésre és halálra ítélte. De azok kik tanítványai lettek nem adták fel tanításait és azt mondták, hogy a keresztre feszítés után három nappal nekik megjelent és él. S ezért talán ő a Messiás kiről a Proféták csodákat meséltek.” (németből szabadon fordítva)

Elképzelhető, hogy ez volt a szöveg eredeti formája. Mindenesetre ez a feltámadás egyetlen nem keresztény korabeli írásos említése.

Az Újtestamentum a kb. 12 szerző 27 műve, melyek a leghitelesebb módon ránk hagyományozott ókori írások, nagyon megerősítik az eddig elhangzottakat.

A kételkedők fő érve, a fellelhető ellentmondások, ezen írások hitelességének fő bizonyítéka. Miért is? Mert vagy szemtanúk, vagy a szemtanúk elbeszélése alapján írták azt. Ha mármost belegondolunk, hogy pl. egy közúti baleset tanúi vagyunk és megkérdezzük a mellettünk állókat, ők mit is láttak pár perccel ezelőtt, le fogunk döbbsenten mennyire eltérően, szubjektíven értelmezni a látottakat. Gondoljunk bele, mikkor egy pár év távlatából kell leírniuk az eseményeket a szemtanúknak. Ha tehát különböző írások más-más szemtanúkra építenek érthető egy bizonyos eltérés.

Jézus életéről és feltámadásról a négy evangélium ad számot.

Aki itt nem hajlandó feladni azt az ortodox szemléletet, hogy bár ezen irományok vitathatatlanul Isten által sugalmazottak, de mégis mint emberi munkák nem hibamentesek, az soha nem lesz képes a valósággal szembe nézni.

Az egész életét bele fogja savanyítani azzal, hogy hajától rángatott értelmetlen magyarázatokat keressen az ellentmondások feloldására.

Bár számtalan előző írásom foglalkozott már az evangéliumokkal, úgy érzem, ha felületesen is, de meg kell ismételnem azokat.

Kezdeném a jelenlegi teológiai irányzatokkal nyíltan szembe menő állítással:
Mind a négy evangélium igenis i.e. 70 előtt keletkezett! És igenis olyan szemtanúk voltak a források, akik még látták, vagy láthatták Jézust!

Mivel úgy a Máté, mint a Lukács evangéliuma magában foglalja a Márk evangéliumának kb. 80 %-t, azt majdnem szó szerint idézve, egyértelmű, hogy mindkettő azt használta fel forrásul. Mivel Márk nem szemtanú Máté viszont az, jogos a kérdés miért is kellett, ide folyamodjon, hacsak a Máté evangéliumának szerzője nem Máté.

De itt kisé előre szaladtam a történésekkel. A Máté és Lukács evangéliuma fennmarad részeit vizsgálva, rájövünk hogy egy további nagy hasonlóság mutatható ki. Ez vezetett el a két forrás elmélethez, ahol egy elvesztet Q-val (Quelle=forrás németül) jelölt második forrást feltételeznek. Szerintem a Q nem más, mint a már Pápiász által is emlegetett héber nyelven írt Máté evangéliuma, mely Jeromos szerint 400 körül még a cezáriai könyvtárban fellelhető volt.

Pápiász szerint ez az írás loginokban (Tamás evangéliumának stílusában.) íródott. Valószínű a „hegyi beszédek” tartalmazhatta.

Mivel a mai Máté evangéliuma ezt majdnem 100%-ban tartalmazza, innen eredhet a Máté evangéliuma cím e később biztosan nem Máté által szerkesztett mai verzió előtt is.

Máté héber evangéliuma legkésőbb 41-re elkészülhetett. Márk alapjai pedig a 40-es évekre tehető. Márk szerintem Péter fia s így apja szavainak tolmácsolója.

A youtube-ón találtam egy érdekes filmet: „Akik látták Jézust” (Eyewitness to Jesus -1996)[https://www.youtube.com/watch?v=MSnt_TeVfww] .

1994.12.24-én a London Times tárta először a nyilvánosság elé Carsten Peter Thiede (1952-2004) német tudós kutatásait, mellyel egyszerre két Evangélium: Máté és Márk eredetét sikerült az i.sz. 68 elé hozni.

Minden hiába, ma 24 évvel később a hivatalos egyházi teológusok még nem voltak hajlandók elfogadni ezt a bizonyítékot. Nem csoda százával kerülhetnének szemétdombra bölcs írásaik, melyben behódolva a világi ateistáknak, maguk is sokkal későbbre helyezik az Evangéliumok keletkezését.

Én a mai Máté evangéliumot az 50-es évekre helyezem.

A Lukács evangéliumának kór meghatározására három elmélettel is találkoztam. Az első értelmében annak írása 41 előtt kellett kezdődjön, egy másik értelmében, 56-ban már létezett végül az utolsó kimondja, hogy 61 előtt íródott.

Jn.5:2, alapján, ahol Jeruzsálemről jelen időt használó beszámolás található, szerintem nyugodtan indulhatunk ki egy 70 előtti keletkezésből a szeretet tanítvány evangéliumánál is.

A magam részéről a szeretet tanítványnak, mind kihangsúlyozottan szemtanúnak, adok a legnagyobb hitelességet. Márkot tekintem a másodiknak. Máté lenne a harmadik, de a ma ismert Máté Evangéliuma szerkesztője, mivel valószínű a jeruzsálemi gyülekezetnek íródott, nagyon zsidó sovinizta. Mindent elkövet, hogy Jézust, mint a zsidók Messiását mutassa be, és hogy kihangsúlyozza az ószövetséggel való kapcsolódását. Így csak a hegyi beszédek fogadhatjuk el hitelesnek!

A csak itt elhangzó „Nem küldtettem, csak az Izráel házának elveszett juhaihoz.”, „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétának eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltsen.”, „és megparancsolá nékik, mondván: Pogányok útjára ne menjetek, és Samaritánusok városába ne menjetek be;” és társai felett nyugodtan átsiklódhatunk ezek nem Jézus szavai.

A Lukács evangéliuma meg túl elmegy a miszticizmus irányába, csodát csodára halmozva.

Végezetül megismétlem, hogy a fenti bizonyítás biztos alapot add hitünknek. Mi a megfeszített és feltámadott Jézusra, Isten fiára alapozunk

Más vallások, ahol csak próféták kijelentésére építenek soha nem fognak egy bizonyítást hozni, és csak elhinni tudják, hogy prófétájuk igazat mondott.

(Las Vegas, 2018.11.05)

(Utolsó módosítás: 2022.08.05)